НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ ПРАКТИЧНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІВЕНТ-ТЕХНОЛОГІЙ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
«30» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА

для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	**02 «Культура і мистецтво»**
Спеціальність	**026 «Сценічне мистецтво»**
Освітній рівень	**перший (бакалаврський)**
Освітня програма	**«Режисура»**
Спеціалізація	(за наявності)
Вид дисципліни	**обов'язкова**

Форма навчання	денна/заочна
Навчальний рік	2023/2024
Кількість кредитів ECTS	4/120
Мова викладання, навчання й оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	екзамен

Викладач: Воробйова Наталія Петрівна

Пролонгація за рішенням науково-методичної ради НАКККіМ

Київ – 2023

УДК 330.3(075.8)

Розробник:
Розробник:
ВОРОБЙОВА Наталія Петрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри арт-менеджменту та івент-технологій.

ПОГОДЖЕНО:
Директор інституту практичної культурології та арт-менеджменту
Степан ДИЧКОВСЬКИЙ
Протокол № 10 від «29» червня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
В.о. зав. кафедри арт-менеджменту та івент-технологій
Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА
Протокол № 11 від «12» червня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
В.о. завідувача кафедри
режисури та акторської майстерності
імені Народної артистки України Лариси Хоролець
Віктор ГИРИЧ

Погоджено з гарантом освітньої програми «Режисура»

Гарант освітньої програми Валерій МАТУШЕНКО

Схвалено науково-методичною радою Академії
Протокол № 6 від «28» серпня 2023 р.

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

© Воробйова Н. П., 2023
© НАКККіМ, 2023

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни (у т. ч. міждисциплінарні зв'язки):

Програма дисципліни «Креативна економіка» передбачає формування знань щодо змістовних характеристик і значущості креативної економіки, а також опанування підходів різних наук до проблематики формування компетенцій креативності в галузі генерування нових ідей і їх реалізації. Пропонований порядок вивчення матеріалу дозволяє продемонструвати здобувачам інтегративність, системність і комплексність утворюючих дану компетенцію мотивів, цінностей, пізнавальних умінь, моделей поведінки, а також знань і практичних умінь.

Такі теоретичні та практичні положення дисципліни, а також функції та принципи креативної економіки формують загальні та фахові компетентності майбутніх бакалаврів соціокультурної діяльності.

Дисципліна «Креативна економіка» має міждисциплінарні зв'язки, а саме логічно пов'язана з дисципліною освітньої програми «Теорія і практика креативності».

2. Мета дисципліни – сформувати у здобувачів теоретичні знання щодо історичної обумовленості формування симбіозу економіки і творчості та практичні навички щодо змісту, призначення, методології творчості як самостійного виду діяльності.

Програма дисципліни побудована на узагальненні теоретичних розробок із даної проблематики, опануванні статистичними даними щодо стану, тенденцій і важливості розвитку креативної економіки в сучасних умовах, систематизації наукового міжнародного та вітчизняного досвіду з проблематики креативності (творчості) та як видів метапредметності із застосуванням сучасних технологій навчання.

3. Завдання:

- розглянути сутнісні характеристики, ознаки й індикатори, драйвери (передумови) та значущість, існуючий стан і перспективи розвитку креативної економіки;
- розкрити зміст функцій і принципів креативної економіки;
- опрацювати вимір креативної економіки;
- оцінювати креативність підприємства (бізнес-організації);
- проаналізувати стан розвитку креативної економіки в різних країнах світу та в Україні.

4. Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК2. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК3. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК5. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК6. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.

СК7. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

СК8. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.

СК9. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК10. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

СК11.Здатність до спілкування з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій.

СК13. Здатність розробляти і реалізовувати просвітницькі проєкти з метою популяризації сценічного мистецтва в широких верствах суспільства, в тому числі і з використанням можливостей театральної преси, телебачення, Інтернету.

СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямах, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК16. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

СК17. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

СК18. Впроваджувати інноваційні ідеї для створення актуальних соціокультурних товарів і послуг з урахуванням тенденцій розвитку креативних індустрій.

5. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні.

ПРН3. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН4. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПРН5. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПРН6. Аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

ПРН7. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПРН8. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПРН9. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПРН10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).

ПРН11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПРН12. Організовувати, планувати та провадити театрально-педагогічну діяльність.

ПРН13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПРН15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

ПРН16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.

ПРН17. Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів.

ПРН18. Знати основні закони психології творчості

ПРН19. Управляти складною професійною діяльністю у сфері сценічного мистецтвНа з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.

ПРН20. Організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проєкти.

ПРН21. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

ПРН22. Виявляти, генерувати і впроваджувати креативні ідеї в професійну діяльність.

Програма навчальної дисципліни складається з чотирьох модулів:

МОДУЛЬ 1. Основи формування та розвитку креативної економіки
МОДУЛЬ 2. Креатив у бізнес-середовищі. Креативність організації
МОДУЛЬ 3. Перспективи розвитку креативної економіки
МОДУЛЬ 4. Глобальні тренди розвитку креативної економіки

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для денної форми навчання

№ з/п	Назва розділу і теми	кількість годин							
		денна форма							
		усього	у тому числі						
			л	с	п	лаб	інд	м.к.	с.р.
МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ									
1.1.	Креативна економіка як нова парадигма постіндустріальної цивілізації	14	4	2					8
1.2.	Креативна економіка, креативний клас, креативний простір у працях Д. Хокінса, Р. Флориди, Ч. Лендрі, М. Меттьюс, Дж. Поттса	14	4	2	2				6
1.3.	Модульний контроль	2						2	
	Разом за модуль 1	30	8	4	2			2	14
МОДУЛЬ 2. КРЕАТИВ У БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ. КРЕАТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ									
2.1.	Природа креативності та її значення в економіці. Креатив в бізнес-середовищі. Креативність організації, типи креативності (творчості)	12	4		2				6
2.2.	Місто як основний локус креативної економіки. «Індекс креативних міст»	16	4	2	2				8
2.3.	Модульний контроль	2						2	
	Разом за 2 модуль	30	8	2	4			2	14
МОДУЛЬ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ									
3.1.	Рівні креативної економіки, її принципи та функції	8	2	2					4
3.2	Вимір креативної економіки, креативні індустрії	10	2	2	2				4
3.3	Складові формування та розвитку креативної економіки, її стейкхолдери	10	2	2	2				4
3.4	Модульний контроль	2						2	
	Разом за 3 модуль	30	6	6	4			2	12
МОДУЛЬ 4. ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ									
4.1.	Глобальні тренди розвитку креативної економіки	8	2	2					4
4.2.	Успішні кейси розвитку креативної економіки	10	2		2				6
4.3	Сектор креативної економіки в Україні	10	2		2				6
4.4.	Модульний контроль	2						2	
	Разом за 4 модуль	30	6	2	4			2	16

	Разом по дисципліні	**120**	**28**	**14**	**14**			**8**	**56**

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для заочної форми навчання

№ з/п	Назва розділу і теми	кількість годин							
		заочна форма							
		усього	у тому числі						
			л	с	п	лаб	інд	м.к.	с.р.
МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ									
1.1.	Креативна економіка як нова парадигма постіндустріальної цивілізації	15	1						14
1.2.	Креативна економіка, креативний клас, креативний простір у працях Д. Хокінса, Р. Флориди, Ч. Лендрі, М. Меттьюс, Дж. Поттса	15	1	1					13
1.3.	Модульний контроль								
	Разом за модуль 1	30	2	1					27
МОДУЛЬ 2. КРЕАТИВ У БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ. КРЕАТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ									
2.1.	Природа креативності та її значення в економіці. Креатив в бізнес-середовищі. Креативність організації, типи креативності (творчості)	15	1						14
2.2.	Місто як основний локус креативної економіки. «Індекс креативних міст»	15	1	1	2				11
2.3.	Модульний контроль								
	Разом за 2 модуль	30	2	1	2				25
МОДУЛЬ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ									
3.1.	Рівні креативної економіки, її принципи та функції	12							12
3.2	Вимір креативної економіки, креативні індустрії	10	2		2				6
3.3	Складові формування та розвитку креативної економіки, її стейкхолдери	8		1					7
3.4	Модульний контроль								
	Разом за 3 модуль	30	2	1	2				25
МОДУЛЬ 4. ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ									
4.1.	Глобальні тренди розвитку креативної економіки	12							12
4.2.	Успішні кейси розвитку креативної економіки	8		1					7
4.3.	Сектор креативної економіки в Україні	8							8
4.4.	Модульний контроль	2						2	
	Разом за 4 модуль	30		1				2	27

	Разом по дисципліні	**120**	**6**	**4**	**4**			**2**	**104**

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

ТЕМА 1.1. Креативна економіка як нова парадигма постіндустріальної цивілізації

Анотація до лекції 1.1.

Понятійно-категоріальний апарат курсу: Терміни «креативна економіка», «інформаційна економіка», «економіка знань», «інноваційна економіка». Сутність креативної економіки, передумови виникнення. Креативна економіка як новий тип економічної системи. Вивчення економічних ефектів розвитку креативних індустрій.

Креативна економіка й основні складові її формування: творчість, інтелектуальна власність, управління, капітал і економічний благоустрій (або цінність). Творчість – від управління компанією до розробки, брендування і формування окремого продукту. Формування креативного капіталу економіки.

Особливості управління в креативній економіці. Інноваційний креатив: на рівні ідеї, формування принципів, методів, технологій. Основні форми креативності. Управління творчістю. Інтелектуальні технології XXI століття: індустріалізація уяви, виробництво смислів і конструювання перцептивного досвіду.

Креативна економіка як наукова дисципліна і навчальний предмет: об’єкт, предмет, мета та завдання, компетентності (загальні й фахові). Міждисциплінарні зв’язки дисципліни.

План

1. Понятійно-категоріальний апарат курсу. Креативна економіка як новий тип економічної системи.
2. Креативна економіка та основні складові її формування.
3. Особливості управління в креативній економіці. Інноваційний креатив.
4. Креативна економіка як наукова дисципліна і навчальний предмет.

Семінарське заняття № 1 до теми 1.1.

Заняття

Мета: навчити здобувачів понятійно-категоріальному апарату курсу, визначити сутність креативної економіки, передумови її виникнення, усвідомити креативну економіку як новий тип економічної системи.

1. Сутність креативної економіки, передумови виникнення.
2. Креативна економіка й основні складові її формування: творчість, інтелектуальна власність, управління, капітал і економічний благоустрій (або

цінність).

3. Управління творчістю. Інтелектуальні технології XXI століття: індустріалізація уяви, виробництво смислів і конструювання перцептивного досвіду.

4. Економіка вражень Д. Пайна.

5. Креативна економіка як наукова дисципліна і навчальний предмет.

Завдання до самостійної роботи до теми 1.1.

На основі опрацювання наукових і довідкових джерел розглянути різноманітні підходи до визначення базових понять курсу: «постіндустріальна економіка», «інформаційна економіка», «економіка знань», «інноваційна економіка». Результати оформити у вигляді таблиці.

Поняття	Визначення	Автор (джерело)

Література: 2, 3, 4, 9, 12

ТЕМА 1.2. Креативна економіка, креативний клас, креативний простір у працях Д. Хокінса, Р. Флориди, Ч. Лендрі, М. Меттьюс, Дж. Поттса

Анотація до лекції 1.2.

Понятійний апарат: «креативний етос», «креативний клас», «креативні індустрії», «креативне місто» тощо.

Теорія креативної економіки як сукупність напрямів: у межах одного з них розглядається дивергентна, творча діяльність суб'єктів, що лежить в основі соціально-економічних трансформацій (К Нордстрем, Й. Ріддерстрале, А. Рен, Р. Флорида, П. Ромер); у центрі вивчення іншого напряму є низка секторів економіки – креативні індустрії, що виробляють культурні блага з високою доданою вартістю (Ч. Лендрі, К. Оаклі, Дж. О'Коннор, Т. Флемінг, Дж. Хокінс).

Праці члена Консультативної ради з креативної економіки ООН Д. Хокінса, економіста і соціолога Р. Флориди й експерта Світового банку Ч. Лендрі, у яких креативність розглядається як атрибут успішного розвитку нової економіки.

ЮНЕСКО та UNCTAD (Конференція ООН з торгівлі та розвитку) на міжнародній арені в процесі пропагування засобів і механізмів розвитку культурних та креативних індустрій.

Особливість креативної економіки в системі специфічних соціально-економічних стосунків між власне економікою і творчим підходом до її розвитку та вдосконалення. Становлення і розвиток нового креативного сектору постіндустріальної економіки, в основі якого лежить інтенсивне використання творчих та інтелектуальних ресурсів.

План

1. Понятійний апарат: «креативний етос», «креативний клас», «креативні індустрії», «креативне місто».
2. Теорія креативної економіки як сукупність напрямів.
3. Концепції креативної економіки у працях Д. Хокінса, Р. Флориди, Ч. Лендрі, М. Меттьюс, Дж. Поттса.
4. Особливість креативної економіки в системі специфічних соціально-економічних стосунків.

Семінарське заняття № 2 до теми 1.2.

Мета: розглянути основні концепти креативної економіки у працях її основоположників.

1. Поняття «креативний етос», «креативний клас», «креативні індустрії», «креативне місто» у працях класиків.
2. Теорія креативної економіки як сукупність напрямів.
3. Праці члена Д. Хокінса, Р. Флориди, Ч. Лендрі.

Практичне заняття № 1 до теми 1.2

Мета: навчити здобувачів аналітичному та креативному мисленню

Практичне завдання:

1. Вправа на розвиток креативності. Ваше завдання полягає в тому, щоб придумати якомога більше способів застосування звичайних речей, які ви використовуєте на вашому робочому місці. Наприклад: флешка, чашка, ручка або килимок для мишки. Можна робити цю вправу з кимось і називати придумані способи по черзі.
2. Переглянути відео Д.Хонінса «Креативна економіка»: викладення власного розуміння виникнення потреби у розвитку креативності людини та креативної економіки.

Посилання: https://www.youtube.com/watch?v=rCqhnIpQ_Xw

Проаналізувати та навести ключові аспекти доповіді.

Завдання до самостійної роботи до теми 1.2.

Підготувати реферат про наукові доробки (на власний вибір) Д. Хокінса, Р. Флориди, Ч. Лендрі, М. Меттьюс, Дж. Поттса.

Література: 2, 3, 4, 9, 12, 17, 18

МОДУЛЬ № 1

Модульний контроль є результатом вивчення кожної теми модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю і виконання модульної

контрольної роботи.

МОДУЛЬ 2. КРЕАТИВ У БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ. КРЕАТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ

ТЕМА 2.1. Природа креативності та її значення в економіці. Креатив у бізнес-середовищі. Креативність організації, типи креативності (творчості)

Анотація до лекції 2.1.

Креативність або творче мислення. Креативний менеджмент на підприємстві. Творчість. Типи творчості. Природа креативності та її значення в економіці. Креатив у бізнес-середовищі. Креативність організації, типи креативності (творчості).

Креативність, рівні креативного процесу, ознаки креативності, критерії креативності.

Креативність у ринковому середовищі. Первинні та вторинні стейкхолдери.

Креативність у бізнес-середовищі: створення креативного товару, сприяння ефективних продажів, успішне просування компанії на ринку.

Креативна економіка в сучасному бізнес-середовищі: як сукупність людей і бізнесів, які створюють культурні, мистецькі, інноваційні продукти та послуги, а також простори, де творчі люди можуть представляти свої роботи, обмінюватися ідеями, спільно працювати над проєктами та їх комерціалізацією.

Учасники креативної економіки: бізнесові структури (великі підприємства та корпорації творчих індустрій, малі й середні фірми креативних кластерів), заклади культури (театри, музеї, бібліотеки тощо) та посередницькі агенції, які виконують консультативні функції, аналіз і оцінювання можливого чи подальшого розвитку.

План

1. Природа креативності та її значення в економіці.
2. Креативність, рівні креативного процесу, ознаки креативності, критерії креативності.
3. Креативна економіка в сучасному бізнес-середовищі.
4. Учасники креативної економіки.

Практичне заняття № 2 до теми 2.1.

Мета: навчити здобувачів аналітичному мисленню, вмінню аналізувати практику креативної економіки в сучасному бізнес-середовищі.

Практичне завдання: представити у вигляді презентації креативну економіку в сучасному бізнес-середовищі як сукупність людей і бізнесів, які створюють культурні, мистецькі, інноваційні продукти та послуги (на конкретних прикладах).

Завдання до самостійної роботи до теми 2.1.

Підготувати реферат щодо природи креативності та її значення в економіці.

Література: 2, 3, 4, 9, 12, 16, 18, 19

ТЕМА 2.2. Місто як основний локус креативної економіки. «Індекс креативних міст»

Анотація до лекції 2.2.

Місто як основний локус креативної економіки. «Індекс креативних міст». Концепція «креативного міста» британського дослідника Чарльз Лендрі. Творчі міста. Творче середовище. Індекс культурного та креативного потенціалу міста. Формування стратегії розвитку креативного середовища міст.

Креативне середовище та фактори розвитку. Шість основних факторів, що впливають на формування креативного середовища. Проблеми та бар'єри розвитку креативних індустрій. Системний підхід і проходження ряду принципів успішного розвитку креативних міст, які акумулюють передовий світовий досвід. Стратегії розвитку креативного сектору економіки.

Економічний капітал, культурний і соціальний капітал креативних міст. Механізми креативної модернізації складових креативного середовища окремих міст.

Концепція нового урбанізму на основі розвитку розумного та креативного міста. Сучасна парадигма розвитку міст. Ключові критерії створення нових міст. Ідеї розумних, креативних міст, еко-міст, зелених міст. Основні типи стратегій розвитку, характерних для креативних міст.

План

1. Місто як основний локус креативної економіки. «Індекс креативних міст». Концепція «креативного міста» британського дослідника Чарльз Лендрі.
2. Креативне середовище та фактори розвитку.
3. Економічний капітал, культурний і соціальний капітал креативних міст.
4. Концепція нового урбанізму на основі розвитку розумного та креативного міста.

Семінарське заняття № 3 до теми 2.2.

Заняття

Мета: навчити здобувачів визначити місто як основний локус креативної економіки, розуміти принцип формування індексу культурного та креативного потенціалу міста.

1. Індекс культурного та креативного потенціалу міста. Формування стратегії розвитку креативного середовища міст. Творчі кластери.
2. Системний підхід і проходження ряду принципів успішного розвитку

креативних міст, які акумулюють передовий світовий досвід.

3. Ідеї розумних, креативних міст, еко-міст, зелених міст. Основні типи стратегій розвитку, характерних для креативних міст.

Практичне заняття № 3 до теми 2.2.
Тема: Культурно-художні цінності, товари культурного призначення та природно-ландшафтні, біорослинні комплекси як складові дозвіллєвої діяльності

Мета: навчити здобувачів аналітичному та креативному мисленню, вмінню креативно аналізувати й оцінювати сучасні реалії щодо заданої теми.

Практичне завдання:

Опрацювати відповіді на питання та обговорити їх.

1. Які творчі кластери могли б бути створені у вашому місті та регіоні?
2. Які ресурси для цього могли б бути використані (просторові, творчі, менеджерські)?
3. Наведіть приклади агентств із розвитку творчих індустрій.
4. Спробуйте спроєктувати в загальних рисах стратегію діяльності державного, регіонального або незалежного агентства з розвитку творчих індустрій у вашому регіоні.

Завдання до самостійної роботи до теми 2.2.

У рефераті навести приклади розумних, креативних міст, еко-міст, зелених міст.

Література: 1, 2, 3, 4, 9, 12, 16.

МОДУЛЬ № 2

Модульний контроль є результатом вивчення кожної теми модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю і виконання модульної контрольної роботи.

МОДУЛЬ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

ТЕМА 3.1. Рівні креативної економіки, її принципи та функції

Анотація до лекції 3.1.

Креативний процес і його рівні. Системний підхід у вивченні креативної економіки.

Фактори формування, зростання та розвитку креативної економіки: людський та інтелектуальний потенціал; попит; рівень доходів споживачів; рівень освіти й компетентності; здатність створювати інфраструктури, які необхідні для повноцінної реалізації знань; творча діяльність усіх суб’єктів ринку; інновації та інвестиції; технологічна, організаційна та інституційна

модернізація; наявність відповідних навичок; рівень розвитку громадського сектору; відношення громадських і державних інституцій; наявність великих комерційних структур; наявність закладів вищої освіти.

Функції креативної економіки: підвищення добробуту суспільства; стимулювання самоповаги окремих людей; поліпшення якості життя загалом.

Принципи креативної економіки: панування інтелектуальних факторів виробництва та продуктів над матеріальними; домінування в усіх учасників КЕ таких видів активів, як інтелектуальні та креативні ресурси; залежність рівня прибутку від корисності економічних продуктів; здійснення виробничих процесів будь-яких економічних продуктів на основі свободи, ефективності та цілеспрямованості обміну творчих ресурсів між суб'єктами господарювання; відведення основної ролі людині при розробці системи управління.

Особливості креативної економіки як системного явища: провідне місце новацій у діяльності та сферах, що формують креативу економіку; характерний інноваційний розвиток; постійна необхідність в отриманні нових знань, створенні ідей; суттєвий розвиток інформаційних і комп'ютерних технологій; високий відсоток невизначеності у функціонуванні та висока залежність від впливу зовнішнього середовища; зміна характеру знань (глобальний і перманентний), постійна потреба в їх перманентному продукуванні; перехід і застосування нових методів ведення бізнес-процесів та принципів управління.

План

1. Креативний процес і його рівні. Системний підхід у вивченні креативної економіки.
2. Фактори формування, зростання та розвитку креативної економіки.
3. Функції креативної економіки.
4. Принципи креативної економіки.
5. Особливості креативної економіки як системного явища.

Семінарське заняття № 4 до теми 3.1.

Заняття

Мета: навчити здобувачів застосовувати системний підхід у вивченні креативної економіки .

1. Фактори формування, зростання та розвитку креативної економіки.
2. Функції та принципи креативної економіки.
3. Особливості креативної економіки як системного явища.

Завдання до самостійної роботи до теми 3.1.

У рефераті описати місце новацій у діяльності та сферах, що формують креативу економіку, навести приклади.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8

ТЕМА 3.2. Вимір креативної економіки, креативні індустрії

Анотація до лекції 3.2.

Культурні індустрії, креативні індустрії, креативна економіка, економіка. Хронологія змін. Закон України «Про культуру» про креативні індустрії. Класифікація креативних індустрій DCMS. Узагальнена класифікація креативних індустрій. Порівняння підходів до визначення креативних / культурних індустрій.

Креативна економіка як сукупність видів економічної діяльності, що базуються на знаннях, творчості, інтелекті, технологіях та інноваціях, які мають високий потенціал прибутковості та створення робочих місць. Складові креативної економіки: креативні індустрії та інші види креативної економічної діяльності (наукові дослідження, освіта, мода, туризм, сервіс, виробництво креативної продукції тощо).

Право інтелектуальної власності. Охорона інтелектуальної власності.

Роль у стимулюванні креативної економіки бізнес-екосистем як нового тренду розвитку та масштабування бізнесу.

Бізнес-екосистема як «теплиця» для плекання креативних особистостей, ідей, рішень, що стимулює створення креативних товарів і креативних послуг.

План

1. Культурні індустрії, креативні індустрії, креативна економіка, економіка.
2. Креативна економіка як сукупність видів економічної діяльності.
3. Право інтелектуальної власності. Охорона інтелектуальної власності.
4. Бізнес-екосистема як новий тренд розвитку та масштабування бізнесу.

Семінарське заняття № 5 до теми 3.2.
Тема: Вимір креативної економіки, креативні індустрії
Заняття

Мета: навчити здобувачів розумінню креативної економіки як сукупності видів економічної діяльності

1. Вимір креативної економіки.
2. Право інтелектуальної власності. Охорона інтелектуальної власності.
3. Бізнес-екосистеми як новий тренд розвитку та масштабування бізнесу.

Практичне заняття № 4 до теми 3.2.
Тема 3.2. Вимір креативної економіки, креативні індустрії

Мета: навчити здобувачів аналітичному мисленню, а також вмінню опрацювання даних щодо вимірників креативної економіки.

Практичне завдання:

На базі даних Державної служби статистики України https://www.ukrstat.gov.ua/ проаналізувати показники (3–5), які ілюструють різні аспекти розвитку видів економічної діяльності креативної економіки.

Завдання до самостійної роботи до теми 3.2.

У рефераті на конкретних прикладах охарактеризувати бізнес-екосистеми як осередки для розвитку креативних особистостей, ідей, рішень.

Література: 1, 2, 5, 7, 8, 20, 21, 22

ТЕМА 3.3. Складові формування та розвитку креативної економіки, її стейкхолдери

Анотація до лекції 3.3.

Характеристика креативних індустрій (34 категорії) та інших видів креативної економічної діяльності (17 категорій). Освіта. Виробництво креативної продукції. Мода. Туризм. Сервіс.

Стейкхолдери креативної економіки. Суспільство. Держава. Місцеве самоврядування. Освітні та науково-дослідні установи. Бізнес. Громадські організації. Міжнародні організації. Креативні хаби.

Інноваційний потенціал та інвестиційний клімат у креативній економіці. «Креатосфера»: основні складові й інноваційний потенціал. Складові інноваційного потенціалу креатосфери: творчий потенціал, креативна індустрія та трудові ресурси. Формування креативного класу і економіки.

План

1. «Меню» креативної економіки.
2. Стейкхолдери креативної економіки.
3. «Креатосфера»: основні складові й інноваційний потенціал.

Семінарське заняття № 6 до теми 3.3.

Заняття

Мета: навчити здобувачів розумінню складових формування та розвитку креативної економіки, а також аналітичній оцінці її стейкхолдерів.

1. «Меню» креативної економіки.
2. Стейкхолдери креативної економіки.
3. Інноваційний потенціал та інвестиційний клімат в креативній економіці.

Практичне заняття № 5 до теми 3.3.
Тема 3.3. Складові формування та розвитку креативної економіки, її стейкхолдери

Мета: навчити здобувачів вмінню опрацьовувати кількісні вимірники формату креативної економіки.

Практичне завдання:

1. Видавництво «Книговир» продало на внутрішньому ринку продукції на суму Q1 = 700 тис. грн. На ринку за той самий період конкуренти продали аналогічної продукції на суму Qk = 5000 тис. грн. Обсяг найпотужнішого з конкурентів Q2 = 1050 тис. грн.

Служба маркетингу виробника після ринкових досліджень зробила висновок, що при активній маркетинговій діяльності ємність ринку в наступному році можна збільшити до Є = 8500 тис. грн.

Визначити:

а) яку частину ринку захопив виробник?

б) знайти відносну частину ринку підприємства стосовно основного конкурента в наступному році;

в) наскільки використано маркетинговий потенціал виробника?

2. Обчислити точку беззбитковості виробництва на підприємстві, використовуючи таку інформацію: виробнича потужність підприємства, яке виробляє один вид продукції, становить 650 тис. од. на рік, а доходи від реалізації виробів – 2 600 000 грн. Постійні витрати на виробництво складають 900 000 грн, змінні витрати – 1 360 000 грн.

Завдання до самостійної роботи до теми 3.3.

Підготувати реферат на тему «Креативні хаби: сучасна практика».

Література: 1, 2, 6, 8, 20, 21, 22.

МОДУЛЬ № 3

Модульний контроль є результатом вивчення кожної теми модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю і виконання модульної контрольної роботи.

МОДУЛЬ 4. ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

ТЕМА 4.1. Глобальні тренди розвитку креативної економіки

Анотація до лекції 4.1.

Глобальні тренди розвитку креативної економіки: зростання частки креативних послуг у креативній продукції, формування нових тенденцій на ринку праці, постійний доступ до контенту (доступ до інформації в режимі онлайн), вплив блокчейну на креативну економіку.

П’ять факторів впливу блокчейну на креативну економіку.

Цифровізація креативної економіки та захист цифрових прав людини.

Інклюзивні інновації в креативній економіці. Соціальні інновації. Приклади інклюзивних інновацій. Вибір і формування інклюзивної бізнес-моделі. Приклади інклюзивних бізнес-моделей, що сприяють досягненню ЦРТ

(цілей розвитку тисячоріччя). Інклюзивний креативний проєкт. Інклюзивні креативні ринки.

План

1. Глобальні тренди розвитку креативної економіки.
2. Цифровізація креативної економіки та захист цифрових прав людини.
3. Інклюзивні інновації в креативній економіці.

Семінарське заняття № 7 до теми 4.1.

Заняття

Мета: навчити здобувачів розумінню глобальних трендів розвитку креативної економіки, виробити перспективне бачення майбутньої професійної зайнятості.

1. Глобальні тренди розвитку креативної економіки.
2. Вплив блокчейну на креативну економіку.
3. Інклюзивні інновації в креативній економіці.

Завдання до самостійної роботи до теми 4.1.

У рефераті проаналізувати особливості NFT-art, українського зокрема.
https://life.pravda.com.ua/culture/2022/06/7/248993/
https://life.pravda.com.ua/culture/2022/08/28/250203/
Література: 2, 5, 6, 10, 12, 15

ТЕМА 4.2. Успішні кейси розвитку креативної економіки

Анотація до лекції 4.2.

Китай – країна, яка використовує креативні індустрії як рушій економічного розвитку. Характерні ознаки розвитку креативної економіки Китаю: чіткі політичні рекомендації з центру на місця; тісний зв'язок із безперервною урбанізацією, що проявляється через будівництво культурних і креативних парків; слабкі зв'язки з місцевими громадами. Торгівля креативними товарами та послугами Китаю випереджає торгівлю інших країн, що робить країну рушійною силою процвітання світової креативної економіки за останні 15 років.

Південна Корея. «План дій з креативної економіки та заходи щодо розвитку креативної економічної екосистеми». Державно-приватне партнерство як один з провідних інструментів стимулювання розвитку креативної економіки. «Спільна робоча група з креативної економіки»: венчурні компанії, МСП, великі компанії, уряд.

Великобританія. Великобританія як один зі світових центрів розвитку креативної економіки. Підтримка креативного сектору Великої Британії в рамках стратегії «Create UK». Створення Ради з розвитку креативних індустрій. Політика захисту авторських прав. Державна підтримка як ключовий чинник формування ефективного креативного сектору і креативного середовища.

План

1. Китай як приклад успішного кейсу розвитку креативної економіки.

2. Південна Корея – досвід розбудови креативної економіки.
3. Великобританія як світовий центр розвитку креативної економіки.

Практичне заняття № 6 до теми 4.2.

Мета: сформувати у здобувачів вміння аналізувати успішний зарубіжний досвід розвитку креативної економіки в обраній країні, а також робити висновки й узагальнення.

Практичне завдання:

У вигляді презентації представити досвід розбудови креативної економіки в таких країнах: Індія, Сінгапур, Тайвань, Туреччина, Таїланд, Малайзія, Мексика, Філіппіни, Індонезія, Австралія або США, Франція, Італія, Велика Британія, Німеччина, Швейцарія, Нідерланди, Польща, Бельгія та Японія (на вибір).

Завдання до самостійної роботи до теми 4.2

У вигляді таблиці узагальнити успішні кейси розвитку креативної економіки в країнах світу у наступному форматі: Країна – основні здобутки

Література: 5, 6, 10, 12, 15, 11, 23

ТЕМА 4.3. Сектор креативної економіки в україні

Анотація до лекції 4.3.

Креативна економіка як перспективний сектор розвитку України. Основний виробник доданої вартості в секторі креативної економіки України – ІТ галузь. Комп'ютерне програмування – найбільш динамічна галузь креативної економіки України.

Роль у креативній економіці України, діяльність у сфері архітектури й інжинірингу. Структура креативної економіки України: частка сектора інформаційних послуг (КВЕД 63) – 7,8%, кіно та телебачення (КВЕД 59–60, 74.2) – 7,8%, реклами та маркетингу (КВЕД 63.91, 70.21, 73.11, 73.12) – 7,7%, деревообробної промисловості (КВЕД 16) – 6,1%, наукових досліджень і розробок (КВЕД 72) – 5,1%, консультування з питань комерційної діяльності й керування (КВЕД 70.22) – 4,3%.

Роль креативної економіки у створенні й забезпеченні високооплачуваних робочих місць для громадян України.

Інвестування в креативну економіку. Асиметричний розвиток індустрій креативної економіки України.

Формування в Україні потенціалу своїх інтелектуальних і художніх можливостей, конвертування їх у бізнес, створення нового середовища в містах.

План

1. Креативна економіка як перспективний сектор розвитку України.
2. Структура креативної економіки України.
3 Інвестування в креативну економіку. Асиметричний розвиток індустрій

креативної економіки України..

Практичне заняття № 7 до теми 4.3
Тема 4.3. Сектор креативної економіки в Україні

Мета: сформувати у здобувачів вміння аналізу й оцінки проблем і перспектив розвитку креативної економіки України.

Практичне завдання:

У вигляді презентації представити асиметричний розвиток індустрій креативної економіки України (у конкретних вимірниках).

Завдання до самостійної роботи до теми 4.3

На основі узагальнення зарубіжного досвіду визначити напрями сприяння розвитку креативного капіталу в розвинених країнах, який може бути використаний в Україні:

Література: 2, 10, 12, 13, 14, 15, 16.

МОДУЛЬ № 4

Модульний контроль є результатом вивчення кожної теми модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю і виконання модульної контрольної роботи.

4. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

(за формами контролю)

№ з/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 занят-тя	Бали за всі заняття (макси-мальні)	Бали за всі заняття (макси-мальні)	Бали за всі заняття (макси-мальні)	Бали за всі заняття (макси-мальні)
			1 модуль	**2 модуль**	**3 модуль**	**4 модуль**
1	Відвідування лекцій і участь в аудиторній роботі (участь у дискусії, обговоренні теми лекції)	1	4х1=4	4х1=4	3х1=3	3х1=3
2	Участь у семінарських заняттях (усна відповідь, презентація)	2	2х2=4	1х2=2	3х2=6	1х2=2
3	Практичні заняття (підготовка проєкту, презентації на задану тему тощо)	2	1х2=2	2х2=4	1х2=2	1х2=2
4	Самостійна робота (написання есе, реферату тощо)	2	4х2=8	4х2=8	3х2=6	3х2=6
5	Модульна контрольна робота	4	4х1=4	4х1=4	3х1=3	3х1=3
	Усього за модуль		**22**	**20**	**20**	**16**

	Екзамен	**22**
	Разом з дисципліни	**22+20+20+16+22=100 балів**

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧА

Відповідь здобувача оцінюється на:

- **Оцінку А (90-100)** – якщо повно та глибоко, розгорнуто, правильно та обґрунтовано викладено матеріал:
  - здобувач виявляє глибокі знання усієї програми навчальної дисципліни;
  - відображає чітке знання термінів, правильно формулює відповідь, робить власні висновки та узагальнення;
  - застосовує теоретичні знання на практиці, робить власні висновки та узагальнення;
  - володіє навичками івент-аналізу масових і елітарних практик;
  - розуміє можливості сучасних наукових методів та володіє цими методами на рівні, необхідному для вирішення практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов'язків.
- **Оцінку В (82-89)** – якщо правильно та обґрунтовано викладено матеріал:
  - здобувач виявляє знання усієї програми навчальної дисципліни;
  - відображає чітке знання термінів, правильно формулює відповідь, робить певні узагальнення;
  - але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
  - наявні незначні неточності у виконанні практичних завдань.
- **Оцінку С (74-81)** – якщо правильно викладено матеріал:
  - відображає знання термінів, логічно формулює відповідь, але наявні незначні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їхні характеристики;
  - наявні неточності у виконанні практичних завдань.
- **Оцінку D (64-73)** – якщо відповідь здобувача є поверхневою, недостатньо аргументованою:
  - є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
  - є не зовсім правильною: наявні недоліки в розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їх характеристики;
  - свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
  - не містить посилань на літературу;
  - викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
  - містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок і виправлень;
- **Оцінку Е (60-63)** – якщо відповідь здобувача є поверхневою:
  - свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
  - викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
- **Оцінку FX (35-59)** – якщо здобувач не відповів на поставлене питання або відповідь є неправильною:

- не розкриває сутності питання, або ж допущено грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність відповідних знань у здобувача чи їх безсистемність та поверховість;
- не знає основних положень навчальної дисципліни та принципів аналізу ситуацій; не вміє сформулювати власну думку та викласти її.

➢ **Оцінку F (1-34)** – якщо здобувач не відвідував заняття, не відпрацював їх, не проявляв бажання пізнавати навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену/заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Адамкович М.М., Квач Я.П., Шапошников К.С. Корпоративне управління організаційним розвитком: креативні засади: монографія. Ізмаїл: СМИЛ, 2008. 272 с.
2. Давимука С. А., Федулова Л.І. Креативний сектор економіки: досвід та напрями розбудови URL: https://ird.gov.ua/irdp/p20170702.pdf
3. Назарова Г.В., Сотнікова Ю.В. Креативна економіка та менеджмент : навч. посіб. Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 160 с.
4. Креативна економіка. Нова економічна епоха XXI століття URL: https://creativeeconomy.center/wp-content/uploads/2021/12/2_5332503104040474153.pdf
5. Скиба М. : Креативна індустрія в Україні має бути глобальною URL: https://lvbs.com.ua/news/mykola-skyba-kreatyvna-industriya-v-ukrayini-maye-buty-lobalnoyu/
6. Креативність стає ключовим фактором розвитку економіки та суспільства. Дослідження креативної економіки 2021 URL: https://creativeeconomy.center/kreatyvnist-staye-klyuchovym-faktorom-rozvytku-ekonomiky-ta-suspilstva-doslidzhennya-kreatyvnoyi-ekonomiky-2021/
7. Креативний менеджмент : навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2011.211 с.
8. Шапошников К.С. Креативне корпоратине управління: теорія і практика : монографія. Херсон: Видавництво ХДУ, 2010. 256с.

Допоміжна

9. Культура і креативність. Лекція №4 Креативна економіка URL: https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/course/lecture-4

10. Креативна економіка в Європі: 5 кроків до злету URL: https://www.culturepartnership.eu/ua/article/creative-economy-steps-to-rise

11. Креативна економіка в Європі. Ласкаво просимо у світ самостійного експериментування URL: https://life.pravda.com.ua/culture/2016/03/23/209738/

12. Креативна економіка: що це таке та чому саме вона може врятувати Україну URL:https://24tv.ua/kharkiv/ru/kreativna_ekonomika_shho_tse_take_ta_yak_vona_mozhe_vryatuvati_ukrayinu_n1024850

13. URL: https://info.ppv.net.ua/category/creative-economy/

14. Креативна економіка (УЦКД) URL: https://uccs.org.ua/kreatyvni-industrii/ekonomika-kultury/kreatyvna-ekonomika/

15. Дайджест Креативна економіка URL: http://library.nuft.edu.ua/inform/kreatyvna_ekonomika.pdf

16. Вийти на ціну: скільки коштує креативність і як вона діє взагалі (економіка креативності України) URL: https://platfor.ma/magazine/text-sq/opinion/kreativnye-dengi/

17. Креативна економіка: що це таке і звідки вона взялась? URL:https://startupjedi.vc/ru/content/kreativnaya-ekonomika-chto-eto-takoe-i-otkuda-ona-vzyalas

18. Креативна економіка як спосіб заробляти URL: https://noomarketing.net/kreativnaya-ekonomika

19. Розвиток креативної економіки зупинить "відтік мізків" за кордон URL: https://www.epravda.com.ua/news/2019/08/21/650775/

20. Креативна економіка та креативні індустрії підручник URL: дhttps://www.academia.edu/49154872/%D0%9A%D1%80%D0%B5%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D1%82%D0%B0_%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96_%D1%96%D0%BD%D0%B4%D1%83%D1%81%D1%82%D1%80%D1%96%D1%97

21. Культурні індустрії в сучасному місті: URL: http://www.creativecities.org.ua/uk/articles/?newsid=22.

22. Менеджмент стартап проєктів URL:http://marketing.kpi.ua/files/studentam/metodichki/%D0%9C%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%B6%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%BF_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%96%D0%B2.pdf

23. Програма Європейського Союзу «Культура і креативність» URL: https://www.culturepartnership.eu/opportunities

24. Цілі сталого розвитку 2016-2030 URL : http://www.undp.org.ua